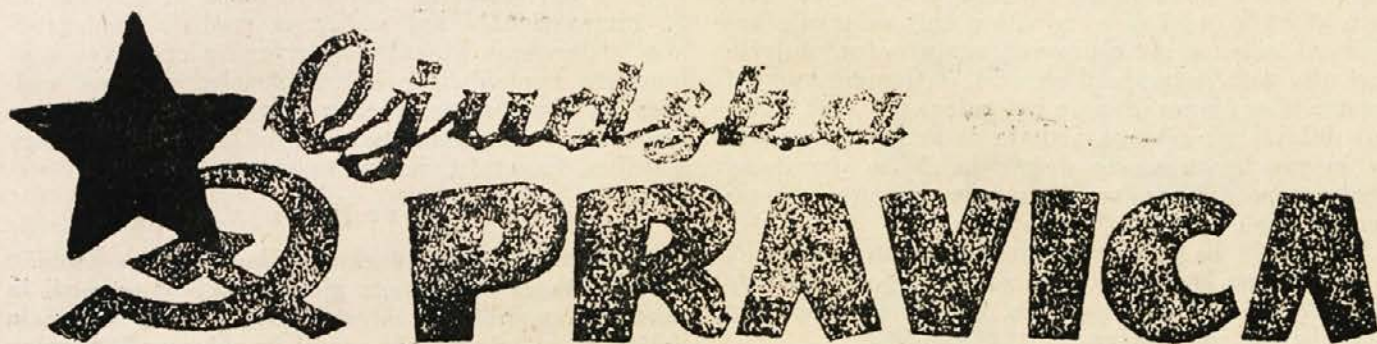

ORGAN KOMUNISTIČNE PARTIJE SLOVENIJE
LETO VII 5. JUNIJA 1943 ŠTEV. 7

Sklep

predsedstva Izvršnega komiteta komunistične internacionale

Osrednje glasilo Vsevezne komunistične partije (boljševikov) »Pravda« je 22. maja 1943 objavilo naslednji sklep predsedstva Izvršnega komiteta komunistične internacionale:

»Zgodovinska vloga Komunistične internacionale, ki je bila 1919. leta ustanovljena kot odgovor na popolni politični polom, ki ga je doživela pretežna večina starih predvojnih delavskih strank, je bila v tem, da je branila nauk marksizma pred poplitvenjem in potvarjanjem, ki so ga vršili oportunistični elementi v delavskem gibanju; da je v vrsti dežel prispevala k strnitvi avantgarde naprednih delavcev v resnično delavske stranke; da jim je pomagala mobilizirati množice delovnega ljudstva v obrambi njihovih gospodarskih in političnih interesov, v borbi proti fašizmu in proti vojni, ki jo je ta pripravljala, v podpiranju Sovjetske zveze kot glavne opore proti fašizmu.

Komunistična internacionala je za časa razkrivala pravi pomen »antikominternskega pakta«, ki je hitlerjevcem služil kot orodje za pripravljanje vojne. Komunistična internacionala je razkrivala osvajalske načrte fašizma, ki jih je skrival pod plaščem boja proti vmešavanju Komunistične internacionale v notranje zadeve drugih držav.

Že dolgo pred vojno je postalo očitno, da mora prizadevanje, iz enega mednarodnega središča reševati vprašanja delavskega gibanja v različnih deželah, nalleti na nepremagljive ovire.

Globoke razlike v zgodovinskem razvoju posameznih dežel, različni ali celo protislovni značaj zgodovinskega razvoja delavskega gibanja in končno razlika v stopnji razredne zavesti in organiziranosti delavstva v posameznih deželah, vse to je silno kompliciralo naloge, stoječe pred delavskim razredom posameznih dežel.

Ves tok dogodkov v zadnji četrtini stoletja in izkušnje, ki jih je Komunistična internacionala v tem času nakopičila, so prepričljivo dokazali, da je organizacijska oblika združevanja delavcev, ki jo je Prvi kongres komunistične internacionale izbral in ki je ustrezala zahtevam začetnega razdobja v prerajanju

delavskega gibanja, vzporedno z rastjo tega gibanja in vse večjo zapletenostjo njegovih nalog v posameznih deželah vse bolj zastarevala in postajala celo ovira za nadaljnjo krepitev nacionalnih delavskih strank.

Vojna, ki so jo hitlerjevci svetu vsilili, je vse te razlike med posameznimi deželami še bolj zaostila in vdolbla globoko razvodnico med deželami, ki so postale nosilci hitlerjevskega trinoštva in med svobodoljubnimi narodi, ki so se strnili v mogočno protihitlerjevsko koalicijo. Medtem ko v deželah hitlerjevskega bloka osnovna naloga delavcev, delovnega ljudstva in vseh poštenih ljudi sestoji v vse večjem razkrajanju tega bloka s pomočjo notranjega izpodkopavanja hitlerjevskega vojaškega stroja, v delu za strmoglavljenje vlad, ki so vojno zakrivile, je v deželah protihitlerjevske koalicije sveta dolžnost najširših ljudskih množic in predvsem naprednega delavstva, da vsestransko podpirajo vojne napore vlad v teh deželah za kar najhitrejšo uničenje hitlerjevskega bloka in za zagotovitev sodelovanja med narodi na temelju njihove ravnopravnosti.

Pri tem ne gre izpuščati izpred oči, da imajo posamezne dežele, ki spadajo k protihitlerjevski koaliciji, svoje posebne naloge. Tako n. pr. v deželah, ki so jih hitlerjevci okupirali in ki so izgubile svojo državno neodvisnost, sestoji naloga naprednih delavcev in širokih ljudskih množic v razvijanju oborožene borbe, preraščajoče v nacionalno osvobodilno vojno proti hitlerjevski Nemčiji.

Hkrati je osvobodilna vojna svobodoljubnih narodov proti hitlerjevskemu trinoštju, ki je razgibala najširše množice in jih ne glede na njihovo strankarsko in versko pripadnost strnila v vrstah mogočne protihitlerjevske koalicije, s še večjo očitnostjo pokazala, da občenacionalni polet in mobilizacija za kar najhitrejšo zmago nad sovražnikom lahko najbolje in najplodoviteje uresničuje avantgarda delavskega gibanja vsake posamezne dežele v okviru svoje države.

Že VII. Kongres komunistične internacionale, ki se je vršil 1935. leta, je vpošteval izpremembe, ki so na-

stopile tako v mednarodnem položaju, kakor v delavskem gibanju in ki so od njenih sekcij zahtevale več gibčnosti in samostojnosti v reševanju nalog, stoječih pred njo; zato je podčrtal nujnost, da Izvršni komitet komunistične internacionale pri reševanju vseh vprašanj delavskega gibanja »izhaja iz konkretnih pogojev in posebnosti vsake dežele in da se praviloma izogiba neposrednega vmešavanja v notranje organizacijske posle komunističnih strank.«

Isti nagibi so vodili Komunistično internacionalo, ko je vzela na znanje in odobrila sklep Komunistične partije ZDA, ki je v novembru 1940. leta izstopila iz Komunistične internacionale.

Zvesti naukom marksizma-leninizma, komunisti niso bili nikdar pristaši ohranitve preživelih organizacijskih oblik; oblike organizacije delavskega gibanja in metode v delu te organizacije so zmerom podrejali temeljnim političnim interesom delavskega gibanja v celoti, posebnostim danega konkretnega zgodovinskega položaja in tistim nalogam, ki iz položaja neposredno izhajajo. Oni niso nikdar pozabili na primer velikega Marxa, ki je v vrstah Mednarodne asociacije delavcev strnil napredne delavce, a potem, ko je I. Internacionala izpolnila svojo zgodovinsko nalogo in položila temelje za razvoj delavskih strank v deželah Evrope in Amerike, izvedel razpust I. Internacionala, ker so to terjale potrebe po ustvaritvi množičnih nacionalnih delavskih strank in ker ta oblika organizacije tem potrebam ni več ustrezala.

Izhajajoč iz zgoraj obrazloženih naziranj in vpoštevajoč rast in politično zrelost komunističnih strank in njihovih voditeljskih kadrov v posameznih deželah, kakor tudi računajoč s tem, da je med sedanjo vojno

vrsta sekcij postavila vprašanje razpusta Komunistične internacionale kot vodilnega središča mednarodnega delavskega gibanja, si je predsedstvo Izvršnega komiteta komunistične internacionale, ki nima možnosti, da bi pod pogoji svetovne vojne sklicalo Kongres komunistične internacionale, dovolilo dati v potrditev sekcijam Komunistične internacionale naslednji

predlog:

Komunistična internacionala kot vodilno središče mednarodnega delavskega gibanja naj se razpusti in sekcije Komunistične internacionale naj se odvežejo dolžnosti, ki izhajajo iz pravil in sklepov Kongresov komunistične internacionale.

Predsedstvo Izvršnega komiteta komunistične internacionale poziva vse pristaše Komunistične internacionale, naj osredotočijo svoje sile za vsestransko pomoč in aktivno sodelovanje v osvobodilni vojni narodov in držav protihitlerjevske koalicije, da bo kar najhitreje uničen smrtni sovražnik delovnega ljudstva, nemški fašizem ter njegovi zavezniki in vazali.

Člani predsedstva Izvršnega komiteta komunistične internacionale:

Gottwald, Dimitrov, Ždanov, Kolarov, Poplenig, Kuusinen, Manuiljskij, Marty, Pieck, Thorez, Florin, Ercoli.

Sklepu se pridružujejo naslednji predstavniki Komunističnih partij:

Bianco (Italija), Dolores Ibaruri (Španija), Lehtinen (Finska), Pauker (Romunija), Rakoszy (Madžarska).

Moskva, dne 15. maja 1945.

Izjava

Centralnega komiteta komunistične partije Jugoslavije ob sklepu Predsedstva komunistične internacionale

Radio »Svobodna Jugoslavija« poroča dne 29. maja 1945:

V zvezi s sklepom predsedstva Izvršnega komiteta komunistične internacionale, zadevajočim razpust Komunistične

internacionale, nas je Centralni komitet komunistične partije Jugoslavije naprosil, naj objavimo, da Komunistična partija Jugoslavije v celoti odobrava ta sklep, ki je velikega političnega pomena.

Razpust kominterne razkrinkuje klevete nasprotnikov komunizma

Odgovor tov. I. V. Stalina na vprašanje glavnega dopisnika angleške agencije Reuter v Moskvi

Moskva, 30. maja. (Tass.)

Moskovski dopisnik angleške agencije Reuter, g. King, se je obrnil na predsednika Sovjeta ljudskih komisarjev ZSSR tov. I. V. Stalina s pismom, v katerem ga je prosil, naj odgovori na vprašanje, ki zanima angleško javnost.

Tov. I. V. Stalin je g. Kingu odgovoril z naslednjim pismom:

Gospod King!

Prejel sem od Vas prošnjo, naj odgovorim na vprašanje, zadevajoče razpust Komunistične internacionale. Pošiljam Vam svoj odgovor:

Vprašanje: Britanski komentatorji so sila ugodno sprejeli sklep o likvidaciji Kominterne. Kakšno je so-

vjetsko stališče v tem vprašanju in kakšen vpliv na bodočnost mednarodnih odnosov mu pripisujete?

Odgovor: Razpust Komunistične internacionale je pravilen in je prišel ob pravem času, zakaj on lajša organizacijo skupnega nastopa vseh svobodoljubnih narodov proti skupnemu sovražniku — hitlerizmu.

Razpust Komunistične internacionale je pravilen, ker:

a) razkrinkuje laž hitlerjevcev, češ da se »Moskva« namerava vmešavati v življenje drugih držav in jih »boljševizirati«. Tej laži je odslej odklenkalo;

b) razkrinkuje kleveto nasprotnikov komunizma v delavskem gibanju, češ da Komunistične partije v različnih deželah ne delujejo v interesu svojega naroda, marveč na povelje od zunaj. Tej kleveti je odslej tudi odklenkalo;

c) patriotom svobodoljubnih dežel lajša delo za združitev vseh naprednih sil njihove dežele ne glede na njih strankarsko pripadnost in versko prepričanje, v enotni nacionalno osvobodilni tabor — za razvijanje borbe proti fašizmu;

d) patriotom vseh dežel lajša delo za združitev vseh svobodoljubnih narodov v enoten mednarodni tabor borbe proti nevarnosti hitlerjevskega gospodstva nad svetom, s čimer utira pot organizaciji bodočega sodruštva med narodi na temelju njihove enakopravnosti.

Mislim, da bodo vse te okoliščine skupaj vzete — privedle do nadaljnjega utrjevanja enotne fronte zaveznikov in drugih zedinjenih narodov v njihovi borbi za zmago nad hitlerjevim trinoštvom.

Menim, da je razpust Komunistične internacionale prišel povsem ob pravem času, zakaj prav zdaj, ko fašistična zver napenja svoje poslednje sile, je treba organizirati skupni nastop svobodoljubnih dežel, da bo ta zver do kraja potolčena in narodi rešeni izpod fašističnega jarma.

S spoštovanjem

I. STALIN.

28. maja 1943.

Ob važni prekretnici v mednarodnem delavskem gibanju

Sklep predsedstva Izvršnega komiteta komunistične internacionale o razpustu Komunistične internacionale tvori pomemben dogodek tako v razvoju mednarodnega delavskega gibanja kakor tudi v splošnem razmahu sedanje orjaške borbe proti fašizmu in njegovim reakcionarnim podpornikom. Dejansko je ta sklep odraz tistih velikih sprememb, ki so nastale v socialno-političnem razvoju zadnjega desetletja, v prvi vrsti v zvezi z ustvarjanjem enotne fronte svobodoljubnega človeštva proti fašističnim imperialistom in njihovim reakcionarnim pomočnikom, ki so s svojimi težnjami po svetovnem gospodstvu spravili v nevarnost ne le svobodo in neodvisnost, marveč tudi sam obstoj velike večine narodov Evrope in vsega sveta. Fašistični imperializem je celo evropske narode skušal spraviti na položaj kolonialnih ljudstev. S svojimi težnjami, da ves svet podrede dvema, trem fašističnim razbojnikom, so fašistični poglavarji dvignili proti sebi ves svobodoljubni svet. Proti njim so vstali vsi, ki nočejo, da bi se človeštvo skotalilo v blato barbarstva in nazadovanja. Proti njim so vstali narodi, proti njim so vstala ljudstva.

V tem velikem boju proti fašizmu so Komunistične partije posameznih narodov postale v najširšem pomenu besede nacionalne stranke. Izkazalo se je, da so prav Komunistične partije edine lahko organizirale odpor in obrambo posameznih narodov pred razbojništvom fašističnih osvajalcev in da je bila prav na njihovo pobudo pri zatiranih narodih ustvarjena enotnost ljudskih množic brez razlike političnega in verskega prepričanja, ter da je ta enotnost dobila svoj izraz v aktivnem odporu proti fašističnim barbarom. V vseh bojih Komunistične partije niso pokazale le svoje borbene pripravljenosti, marveč tudi najtesnejšo navezanost s svojim narodom ter sposobnost, organizirati vsenarodni boj za resnične interese tega naroda.

S tem so seveda tudi konkretne naloge posameznih Komunističnih partij dobile v marsikaterem pogledu precej drugačen značaj. Zaradi različnega položaja posameznih držav v sedanjem velikem spopadu so

postale zelo različne tudi naloge komunističnih partij v teh državah. Sklep predsedstva IKKI o razpustu Komunistične internacionale te razlike izrecno naglašaja. Pod takimi pogoji je nadaljnji obstoj Komunistične internacionale kot mednarodne organizacije proletariata, ki je zgrajena na demokratičnem centralizmu, postal kajpak težaven, a v nekaterih primerih celo ovira razvoj posameznih Komunističnih partij.

Jasno je, da je vodstvo Komunistične internacionale iz vseh tej dejstev izvedlo tudi praktične zaključke. Maksistično-leninistična misel je bila vedno največji sovražnik slehernega dogmatizma in okostelosti, — pa naj je šlo za splošno politično dejavnost delavskega razreda, ali pa za organizacijske oblike njegovega borbene gibanja. Že Marx sam je dejal: »Marksizem ni dogma, ampak napotilo k dejanju.« To misel je ponovil tudi Stalin, ko je dejal: »Imamo dva marksizma: eden je dogmatični marksizem, drugi pa stvariteljski. Kar se mene tiče, sem za drugega.« Prav v tem je izraženo tisto osnovno načelo marksistično-leninistične teorije, ki je komunistično avantgardo delavskega razreda usposobila, da je izpremenjenim okoliščinam boja zmerom znala najti ustrezajočo obliko političnega boja in organizacije delavskega gibanja. Vodstvo Komunistične internacionale je ravnalo samo v duhu tega živega načela marksizma in leninizma, ko je razpustilo organizacijo, ki ni več ustrezala živim potrebam delavskega gibanja in splošnim bojevnim naporom naprednega človeštva.

Nobenega dvoma ni, da bo imel razpust Komintern največje mednarodne politične posledice. Popolnoma jasno je te posledice osvetlil tov. Stalin v svojem odgovoru angleškemu časnikarju Kingu. Enotna fronta narodov proti fašističnim imperialistom bo postala le še trdnjša in bo približala dan dokončne osvoboditve človeštva izpod barbarskega pritiska hitlerizma.

Razpust Komunistične internacionale bo takisto še bolj okrepil povezanost Komunistične partije Jugo-

slavije z narodi Jugoslavije, povezanost Komunistične partije Slovenije s slovenskim narodom. Klevetniki naše partije so dobili samo še en udarec več, — slovensko ljudstvo pa en dokaz več, kako lažnjive so bile njihove klevete, s katerimi so obličali našo Partijo. Svoj dokončni polom so doživele vse laži o tem, da naša Partija nima pred očmi interesov slovenskega naroda, marveč nekaj tujega. Naša Partija je z vso dosedanjo borbo in z vsemi dosedanjimi žrtvami dokazala, da je pravi izraz slovenskega naroda. Ona je najpravišeje tolmačila in zastopala temeljne težnje slovenskega naroda in najbolje organizirala boj njegovih najboljših sinov in hčera za obrambo slovenskih nacionalnih interesov. Zato se je prav naša Partija v času najglobljega ponižanja slovenskega naroda in največje nevarnosti za njegov obstanek znašla na čelu tega naroda, zbrala okrog sebe vse resnično slovenske, resnično patriotske sile. Tlačene težnje slovenskega ljudstva po svobodi je razvila v resnično in z brezprimernim junaštvom ter samopožrtvovanjem spremljano aktivnost proti okupatorjem in njihovim domačim protiljudskim, protinarodnim podpornikom. Razpust Kominterne to vlogo naše Partije samo še znova potrjuje. Nobenega dvoma ni, da bo potemtakem le še bolj učvrstil in mora učvrstiti povezanost naše Partije s slovenskim narodom na sploh, njeno avantgardno vlogo v vsenarodnem osvobodilnem boju pa še posebej.

V še večji meri velja to za našo matično Partijo, za Komunistično partijo Jugoslavije, ki je poklicala narode Jugoslavije k orožju in s tem klicem ustvarila tisto enotnost jugoslovanskih narodov, ki je iz teh narodov napravila silo, da mora z njo računati ves svet. Ta enotnost in ti njihovi uspehi v veličastni borbi proti okupatorjem so iz Jugoslavije, ki je bila nekoč lutka v imperialistični igri velesil, napravili orožje, s katerim si jugoslovanski narodi kujejo svojo resnično svobodo, resnično neodvisnost svoje domovine, svojo resnično samoodločbo in enakopravnost.

Prejšnji protiljudski režimi so s svojo »nacionalno« potliko narode Jugoslavije dejansko prodali fašističnim imperialistom. Pobuda Komunistične partije Jugoslavije jih je iznova iztrgala iz rok fašističnega imperializma in iznova vzbudila v njih voljo po svobodi, ki se je v zadnjih dveh letih stopnjevala kakor

še nikoli. Komunistična partija Jugoslavije je s tem najbolje dokazala svoje občenacionalno vlogo, svojo tesno povezanost s temeljnimi interesi narodov Jugoslavije. Potemtakem ni nobenega dvoma, da bo razpust Kominterne dal tej vlogi Kompartije Jugoslavije še večji poudarek, tako v notranje političnem, kakor tudi v zunanje političnem življenju narodov Jugoslavije. Tisti, ki so upali, da bodo notranje politična vprašanja Jugoslavije reševali z zunanje političnimi špekulacijami, so se zdaj lahko iznova prepričali, da so njihovi računi zgrajeni na napačnih postavkah. Razpust Kominterne je utrdil tako zunanje politični ugled Narodno osvobodilne vojske Jugoslavije kakor tudi Protifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije. Hkrati je s tem ustvarjena možnost še večje razširitve v borbeni enotnosti vseh patriotskih in antifašističnih sil narodov Jugoslavije, še odločnejšega razkrinkavanja protiljudskih špekulantov, ki hočejo ogoljufati narode Jugoslavije za demokratske plodove njihove osvobodilne borbe, povezujoč se z okupatorji ter vsakršnimi reakcionarnimi, mračnjaškimi elementi.

V tem pogledu je treba imeti zlasti pred očmi tale odstavek iz sklepa predsedstva IKKI:

»Hkrati je osvobodilna vojna svobodoljubnih narodov proti hitlerjevskemu trinoštvu, ki je razgibala najširše množice in jih ne glede na njihovo strankarsko in versko pripadnost strnila v vrstah mogočne protihitlerjeve koalicije, s še večjo očitnostjo pokazala, da obče nacionalni polet in mobilizacijo množic za kar najhitrejšo zmago nad sovražnikom lahko najbolje in najplodoviteje uresničuje avantgarda delavskega gibanja vsake posamezne dežele v okviru svoje države.«

Za komuniste predstavlja razpust Kominterne predvsem eno: treba se je še odločneje kot doslej boriti za popolno enotnost slovenskega in ostalih narodov Jugoslavije v borbi proti okupatorjem, za enotno osvobodilno fronto vseh patriotskih in svobodoljubnih ljudi, ne glede na politično in versko prepričanje. S svojo predano borbo za interese svojega naroda morajo komunisti še bolj kot doslej upravičiti avantgardno vlogo naše Partije v velikem vsenarodnem boju za svobodo in srečnejšo bodočnost našega naroda.

Edvard Kardelj

Pred stopetindvajsetimi leti se je rodil Karl Marx veliki učitelj naprednega delavstva vsega sveta, utemeljitelj znanstvenega socializma

4. maja 1818 je zagledal luč sveta eden izmed največjih ljudi, učitelj in voditelj naprednega delavstva vsega sveta, utemeljitelj znanstvenega socializma — Karl Marx.

Karl Marx je dal delavskemu razredu tisto mogočno orožje, ki je postalo neogibna sestavina slehernega, resnično naprednega delavskega gibanja, znanstveno utemeljeno teorijo njegovega boja za napredek in srečo vsega delovnega človeštva. Pod vodstvom genialnih nadaljevalcev Marxovega dela, Lenina in Stalina, je postala njegova teorija v Sovjetski zvezi kri in meso. Sovjetska zveza je postala največje oživotvorenje Marxovih zamisli o svetu, v katerem ne bo zatiranja človeka po človeku, naroda po narodu.

Na svečani seji, ki jo je v domu učenjakov v Moskvi sklical Institut Marxa-Engelsa-Lenina, je imel spominski govor akademik M. B. Mitin, ki je dejal med drugim:

»Danes se tega dneva spominjamo pod pogoji veličastne svetovne vojne, pod pogoji svete osvobodilne vojne sovjetskega ljudstva in vsega naprednega človeštva proti nemškemu osvajalcem. Nemčija, domovina velikih utemeljiteljev znanstvenega socializma Marxa in Engelsa, se je pod oblastjo hitlerjevcev izpremenila v deželo suženjstva in mračnjaštva. Nauk Marxa in Engelsa pa nas kliče v boj s kanibalizmom, s srednjevekovjem, ki ga skuša svetu vsiliti fašistična Nemčija.«

Stalinski udarec po klevetnikih Komunistične partije

»Razpust Komunistične internacionale je pravilen, ker razkrinkuje kleveto nasprotnikov komunizma v delavskem gibanju, češ, da komunistične partije v različnih deželah ne delajo v interesu svojega naroda, marveč na povelje od zunaj. Tej kleveti je odslej tudi odklenkalo.« (Stalin.)

Mnogo je bilo zločinov, ki so jih oblastniki v stari Jugoslaviji zagrešili nad svojim ljudstvom. Od najpreprostejšega goljufanja množic do najpodlejšega izdajalstva nad življenjskimi interesi naroda in države. Danes so na tej poti dosegli vrhunec: včerajšnji oblastniki so današnji zavezniki tujih okupatorjev in skupaj z njimi sučejo meč proti lastnemu ljudstvu in njegovim osvobodilnim stremljenjem.

Ni bilo malo ljudi, ki jim je ljubezen do ljudstva in do domovine narekovala, naj se postavijo v bran pogubnemu početju vladajoče klike, ki je vzela domovinsko ljubezen v zakup, da je lahko pod njenim plaščem uganjala najbolj protidomovinske in najbolj protinacionalne ostudnosti. Vojska resničnih patriotov in borcev za lepšo in srečnejšo bodočnost narodov Jugoslavije je rasla, kolikor očitneje je postalo, da razni Živkovići, Jevtići, Stojadinovići, Korošci in podobni vodijo Jugoslavijo v pogubo. Zmerom več jih je bilo, ki so iskali in našli drugo boljšo pot v bodočnost jugoslovanskih narodov, in njim na čelu je šla Komunistična partija Jugoslavije s svojimi sestavinami, katerih ena je tudi Komunistična partija Slovenije. Prav zato, ker je avantgarda najnaprednejšega razreda, je postala Komunistična partija stranka patriotov, prekaljenih v boju za pravice ljudstva, postala je v pravem pomenu besede ljudska stranka, predstavnica življenjskih koristi **najširših ljudskih plasti med narodi Jugoslavije in potemtakem najbolj narodna stranka.**

Ni ga bilo zlepa sredstva, ki ga vladajoči protiljudski režimi ne bi uporabili proti Komunistični partiji. Glavnjače, barbarsko mrcvarjenje ljudskih borcev, žandarski bajoneti in policijski pendreki, zapori in koncentracijska taborišča, zraven pa besna gonja proti komunizmu, ki so jo uganjali z uradnih in neuradnih lec in prižnic, po stolpcih JNS-ovskega in JRZ-jevskega časopisja, po šolah in še marsikje drugod.

Med očitki, ki so najpogostejše padali po komunistih, je bil tudi očitek brezdomovinstva, je bila kleveta, češ da Komunistična partija ne deluje v interesu svojega naroda, marveč na povelje iz tujine. Ta očitek so skotili ljudje, ki so narode Jugoslavije zapletali in zapletli v neprodirno mrežo imperialističnih protislovij. Brezdomovinstvo so komunistom očitali Stojadinovići in Cvetkovići, ki niso ničesar storili, ne da bi se prej obrnili po nasvet k največjima sovražnikoma jugoslovanske svobode, k Hitlerju in Musso-

liniju. Da dobivajo povelja iz tujine, to so komunistom očitali ljudje, ki so ob vsakem malce bolj zapletenem notranje političnem vprašanju tekali od Rima do Berlina in spet nazaj in skupaj s fašističnimi sosedi tuhtali, kako bi spretneje in temeljiteje oropali jugoslovansko ljudstvo vseh pravic in ga razočaranega ter obrezpravljenega vrgli fašističnemu osvajalcu pred noge. Proti komunističnemu internacionalizmu, ki ga je zlohotno zamenjaval s protinarodnostjo, je rohnel in robantil tak patentiran petokolonec, kakršen je bil Korošec, zraven pa je skliceval v Beograd internacionalne policijske kongrese, da bi s pomočjo mednarodne policije zadušil vpliv Komunistične partije v Jugoslaviji.

Po zlomu Jugoslavije je bila bela garda skupaj z gnusno mihajlovičevščino postala glavni dedič vsega tega neizmerne »bogastva« klevet in obrekovanja. Kolikor bolj brez sramu so se ti nekdanji jugoslovanski »državotvorci« metali v objem prav tistemu, ki je jugoslovansko državo s surovo silo napadel in razbil, toliko ogabnejše so to dediščino razpečavali po svojem petokolonskem belogardistično-mihajlovičevskem časopisju. Toliko ogabnejše, zato pa tudi toliko manj učinkovito. Kolikor gorostasnejša je bila laž, ki se je skotila v tem ali onem belo-mihajlovičevskem lističu, ali pa v okupatorskem »Slovenču«, »Slovenskem domu« in »Jutru«, toliko močnejše se je odbila ob trdem dejstvu, da je Komunistična partija dala pobudo za največji nacionalno osvobodilni napor v zgodovini jugoslovanskih narodov in s svojo politično avtoriteto strnila jugoslovanske narode v eno samo, kakor iz granita izklesano celoto vsenarodne borbe proti tujim osvajalcem in njihovim domačim hlapcem. Kako smešno in pa pomilovanja vredno je danes prav za prav čebljanje o »brezdomovinstvu« komunistov, o »poveljih« iz tujine, ko vsak otrok ve, da je bila prav Komunistična partija tista, ki je združila vse resnične patriote Jugoslavije v mogočno narodno osvobodilno gibanje in v jugoslovanskih narodih sprostila njihove najgloblje in najbolj samorasle nacionalne energije. Vsa zgodovina dveletnega narodno osvobodilnega boja priča, da se bodo te energije po osvobojenju združile v nesluteno državotvorno silo svobodnih in enakopravnih narodov Jugoslavije.

Če je kdaj katera stranka zaslužila naziv narodne, ljudske stranke, potem je to Komunistična partija, potem so to partije, ki so v sestavu Komunistične partije Jugoslavije. In če je o tem obstojal še dvom, ga je razpust Komunistične internacionale razbil.

Stalinova zgodovinska izjava z dne 28. maja 1945 je najkrepkejša potrditev teh dejstev, ki jasno kažejo, da bo razpust Kominterne Komunistično partijo samo še bolj utrdil in še bolj prekalil. **Kleveti o »brezdomovinstvu« komunistov je odslej odklenkalo!**

Boris Ziberl

Iz pesmi tovarišice Nade:

Mrtvemu junaku

(V spomin tovarišu Jožetu Letonju, sekretarju Okrožnega komiteta KPS v Savinjski dolini, ki je padel 5. septembra 1942. leta v Mozirskih dolinah.)

*Temna noč je razprostrla svoja krila
in blede mesec je pogledal izza gor,
že pesem nočnih pevcev se je oglasila
in v vetriču je lahnem pošumeval bor.*

*Korakal si oprezno in počasi
s tovariši v globoki, temni gozd
in nisi slutil: na zeleni jasi
Judežev krdelo grmič pokriva gost.*

*Oblaki črni so nad tabo se razpeli
in nočnih pevcev zbori so utihnili,
ko daleč v noč odjeknili so streli
in čašo tvojega življenja so razbili.*

*Kadar pa bodo pribrumeli
vsi budourniki krvi na plan,
ko klici zmage naše bodo zadoneli,
tedaj, tovariš naš, boš maščevan!*

*In črna zemlja vase je popila
iz težke rane curljajočo kri,
ki v njeno se naročje je razlila,
da s krvjo se bratsko tam spoji.*

*So v jamo truplo tvoje položile
s krvjo oskrunjene roke,
so črne grude z zemljo te pokrile
in izročile v varstvo matere zemlje.*

*Zagrebli res so truplo tvoje
a duh tvoj z nami še živi,
pri naš je, spremlja nas v nove boje
in v težkih urah nas bodri.*

Sovjetski publicist o zavezniški zmagi v Tunisu:

Zmaga v Tunisu približuje dan, ko bodo zavezniške čete vdrle na evropsko ozemlje

Moskva, 19. maja. (Tass.)

Vojaške operacije v Tunisu, ki so trajale okrog šest mesecev, so se končale s sijajno zmago zavezniških čet. Nemško-italijanske čete so bile v začetku maja iztisnjene iz svojih temeljnih oporišč — Bizerte in Tunisa, nato so jih zavezniške armade pritiskale k obali, dokler niso 11. do 12. maja popolnoma kapitulirale. Ujeta sta bila poveljnik nemško-italijanskih sil v Tunisu, generalni polkovnik von Arnim in poveljnik italijanskih čet general Messe, ki ga je Mussolini še nedavno povišal v maršala. Glavni poveljnik Rommel je še pred splošnim naskokom zavezniških čet pobegnil na evropsko celino in se tako izognil usodi feldmaršala Paulusa.

Rdeča armada je pozimi zadala nemški oboroženi sili prvi uničujoči udarec. V severni Afriki so ji zavezniške čete prizadejale drugega.

Še 3. maja, to je teden dni pred popolnim polomom hitlerjevskih čet v Tunisu, je dokaj znani hitlerjevski radio-komentator, general Dittmar, zatrjeval, da so položaji osiženih čet v Tunisu trdni. Toda ofenzivni zalet zavezniških čet je bil tako nenaden, da so bile nemško-italijanske čete točno teden dni po teh bahavih Dittmarjevih besedah vržene iz vseh svojih postojank in so bile prisiljene, vdati se zaveznikom.

Fašistična propaganda poizkuša zdaj severno afriško pustolovščino Hitlerja in Mussolinija, ki ju je veljala sto in sto tisoč izbranih, posebej izvežbanih vojakov in oficirjev ter ogromno množino orožja, proglasiti za operacijo, ki je imela namen, vezati na severno Afriko znatne zavezniške sile. Dejansko pa je

bila vojna v severni Afriki sestavina Hitlerjevih in Mussolinijevih strateških načrtov.

Nemški fašistični tisk je svojčas označil Hitlerjeve načrte kot poizkus, napraviti »skok« na bližnji vzhod, od tod pa nastopiti pohod v Indijo.

V polomu teh fantastičnih načrtov se je še enkrat jasno očitaval avanturizem hitlerjeve strategije, ki ga je omenil tov. Stalin in ki sestoji v podcenjevanju nasprotnikovih sil in možnosti ter v precenjevanju svojih lastnih sil.

Avanturizem nemško-italijanskih strateških načrtov v severni Afriki je sestojal predvsem v tem, da je nemško poveljstvo delalo po točno opredeljenem vojaškem pravilniku in da so hitlerjevski strategji izpregledali vrsto sil važnih okolištin. Predvsem so izključevali možnost, da bi se zavezniki polastili gospodstva v zraku in na kopnem in da bi se taktika antihitlerjevskih sil utegnila izkazati premetenejša od njihove lastne taktike.

Dejansko pa je zavezniško poveljstvo v trenutku odločilnega naskoka znalo ustvariti precejšnjo premoč sil tako v zraku kakor na kopnem. Nemško-italijanske čete so potemtakem morale občutiti odločilne udarce zavezniškega orožja. Pomorska blokada Tunisa, ki so jo organizirali zavezniki, je privedla k dezorganizaciji nemško-italijanske plovbe med Tunisom in italijanskimi oporišči. Zavezniško letalstvo je prizadevalo sovražniku silne udarce, zlasti je tolklo po letališčih in po oskrbovalnih oporiščih v Tunisu samem, kakor tudi na otokih Siciliji, Sardiniji ter v južni Italiji. Namestnik angleškega ministrskega predsednika Attle-a je izjavil, da so imele zračne sile zaveznikov v

severni Afriki štirikratno premoč nad nemško-italijanskim letalstvom ter nudile četam na kopnem veliko pomoč.

Zavezniška strategija je stala očitno nad hitlerjevsko. Hitlerjevska generaliteta se je znašla brez moči pred premeteno izmišljenimi in izvedenimi načrti zavezniškega poveljstva.

V skladu s temi načrti je 8. angleška armada, stoječa pod poveljstvom generala Montgomerija, s svojimi ofenzivnimi manevri v drugi polovici ustvarila videz, da bo prav ta armada z juga podvzela odločilno ofenzivo proti zadnjima nemško-italijanskima postojankama v Tunisu — Bizerti in Tunisu. V zvezi s tem je Arnim osredotočil znatne nemško-italijanske sile prav proti fronti VIII. angleške armade — v rajonih Hammamet, Zaguana, Gromballa. Med tem pa se je znaten del VIII. angleške armade skrivaj premeščal na sever, na pomoč I. angleški armadi, stoječi pod poveljstvom generala Andersona, ki bi morala po načrtih zavezniškega poveljstva izvesti splošno ofenzivo na mesto Tunis.

Hkrati je bil 2. ameriški korpus, stoječ pod poveljstvom generala Pattona, prav tako skrivaj vržen z juga na sever in mu je bila postavljena naloga, zavzeti Bizerto.

Načrt, ki ga je izdelal zavezniški štab, je bil v vseplošni ofenzivi uresničen.

II. ameriški korpus, sestavljen iz ene tankovske in dveh pehotnih divizij, je operiral v težkih zemljepisnih okoliščinah. Tanki se v goratem svetu niso mogli prav uveljaviti, zato je ofenzivne operacije v Bizerti vršila v glavnem ameriška pehota. Velik uspeh je dosegel II. ameriški korpus 5. maja, ko je zasedel Matöre, ležečo ob edini železniški progi, ki spaja Tunis in Bizerto. Z zavzetjem Matöre sta bila pretrgana zveza in vzajemno delovanje med dvema skupinama nemško-italijanskih čet. Izid boja za Tunis in Bizerto je bil v bistvu odločen 6. maja, ko so čete I. angleške armade, ki so jih podpirali oddelki VIII. angleške armade, vrženi z juga, v rajonu reke Medžerda (dolina te reke se spaja s tuniško ravnino). Ofenzivo angleških oddelkov je učinkovito podpiralo zavezniško letalstvo, ki je 6. maja izvršilo okrog dva tisoč posamičnih poletov in udušilo sovražno letalstvo v glavnem še na letališčih.

Že prvi dan vsesplošne ofenzive se je angleškim četam posrečilo prebiti obrambo Tunisa in napredovati v pravcu mesta samega. Hkrati so ameriške čete skupaj s francoskimi oddelki med boji napredovale proti Bizerti in 7. maja prebile nemške utrdbe na goratih dohodih k mestu. Še isti dan so prednji oddelki zavezniških čet vkorakali v Tunis in Bizerto.

Inozemski dopisniki, ki so opazovali operacije v času zavzetja Tunisa in Bizerte, so poročali, da je med umikajočimi se nemško-italijanskimi četami vladala nepopisna panika. Fašistične čete so se naglo odmikale k polotoku Bon. Nemški oficirji so bežali in prepustili svoje oddelke njihovi usodi. Polastili so se vseh transportnih sredstev, med drugim tudi italijanskih. Ostanke nemških in italijanskih polkov in divizij so se pričeli vdajati.

Če je izid vojaških operacij v Tripolitanijski pričal o polomu nemške ofenzivne strategije v severni Afriki, so boji v Tunisu izpričali polom nemške obrambe. Inozemski vojaški strokovnjaki trdijo, da so imele nemško-italijanske čete v Tunisu realno možnost, upirati se delj časa celo zavezniški premoči. Kakor je znano, so se Rommelove čete po umiku iz Tripolitanijske v Tunisu združile s skupinami Arnima. Zavezniški vojaški voditelji so ocenjevali obče število nemško-italijanskih čet v Tunisu na 150.000—200.000. Te čete so držale bizerto-tunijske postojanke, ki leže v goratem rajonu, pripravnem za obrambo. Mimo tega je nemško-italijansko poveljstvo te postojanke celih šest mesecev pripravljalo za obrambo. Navzlic temu so zavezniške čete nemško-italijansko obrambo premagale v borih petih dneh. Posrečeni manevri VIII. angleške armade, ki so sovražnika speljali na led, kakor tudi zavzetje Matöre, ki je prekinilo zvezo med dvema skupinama nemško-italijanskih čet, vse to je dezorganiziralo nemško-italijansko obrambo, nemško-italijansko poveljstvo pa ni bilo sposobno, da bi v toku vojaških operacij preusmerilo svojo obrambno strategijo.

Zmaga zaveznikov v severni Afriki odpira nove perspektive, ugodne za antihitlerjevsko koalicijo svobodoljubnih dežel. Naši zavezniki imajo zdaj na razpolago gigantsko afriško odskočnico, ki je sila pripravna za obširne ofenzivne operacije, tako kopnene, kakor pomorske in zračne.

Zavzetje Tunisa je vojno približalo neposredno Italiji. Zavezniki imajo popolno premoč na morju in v zraku, o čemer pričajo neprestani napadi anglo-ameriškega letalstva na industrijska središča, pristanišča in letališča v Italiji. Razpolagajoč z ugodnimi strateškimi postojankami za ofenzivne operacije v bazenu Sredozemskega morja, so zavezniki hkrati osredotočili v tem rajonu močne vojaške rezerve, pripravne za izvajanje ofenzivnih operacij. Poleg I. in VIII. angleške ter V. ameriške armade, ki so v severni Afriki, so v bazenu Sredozemskega morja po vrhu osredotočene še sile IX. angleške armade (v Siriji in Palestini) ter X. angleške armade (v Iranu in Iraku).

Osvobodilni boj evropskih narodov, ki ječe pod nemško-italijanskim jarmom, se razplamteva iz dneva v dan in ustvarja ugodne pogoje za ofenzivne operacije zavezniških čet na evropski celini.

Zmaga v Tunisu potemtakem približuje dan, ko bodo zavezniške čete vdrle na evropsko ozemlje in ustvarja potemtakem realne pogoje za obširne ofenzivne operacije v Evropi proti silam razbojniške italo-nemške koalicije.

P. Višnjakov

★ ★

»BITI SLOVAN, POMENI DANES BITI HRABER
BOREC ZA SVOBODO!«

(Iz proglasa Vseslovanskega odbora v Moskvi češkemu narodu, 8. aprila 1943.)

Nova dokazila mihajlovičevskega izdajstva

Na Slovenskem bi bilo skoraj odveč dokazovati, da je tako imenovani vojni minister ubežne vlade v Londonu, general Draža Mihajlović, v službi italijanskih okupatorjev. Njegove oficirje smo videli na čelu belogardističnih tolp. V Beli Krajini je belogardistom poveljeval Mihajlovićev zaupnik, kapetan Dobrivoj Vasiljević; v Dolomitih počenja svoja grozodejstva znani razbojnik, krivoprisežnik in ponarejevalec Mirko Vidmar, bivši jugoslovanski oficir; okrog Kostanjevice terorizira prebivalstvo bivši mornariški oficir, mihajlovičev Janko Debeljak.

Nič drugega ni v drugih pokrajinah Jugoslavije. Tako imenovani četniški »vojvode«, ki jih je Draža Mihajlović postavil na čelo svojim tolpom, se ramo ob rami bore s tujimi okupatorji in Paveličevimi ustaškimi glavorezci proti junaški Narodno osvobodilni vojski Jugoslavije, proti jugoslovanskim partizanom, katerih slavná dejanja vzbujajo občudovanje vsega svobodoljubnega sveta.

Ko so oddelki Narodno osvobodilne vojske Jugoslavije dne 22. marca t. l. vkorakali v hercegovsko mesto Nevesinje, so tam zaplenili obilen četniški arhiv, med katerim so našli tudi pogodbo, ki je bila dne 29. septembra 1942. leta sklenjena med poveljnikom italijanskih čet na Balkanu, armadnim generalom Roatto in med delegatom tako imenovane Vrhovne komande za vzhodno Bosno, četniškim »vojvodo« Dobrosavom Jevdjevićem. Pri tem je treba opozoriti, da gre tu za Vrhovno komando, ki ji načeljuje Draža Mihajlović, čigar desna roka je Dobrosav Jevdjević. Kdo je Dobrosav Jevdjević? Slovenci ga poznajo, zlasti trboveljski rudarji se ga spominjajo, ko je 28. junija 1926 na čelu do zob oboroženih orjunašev prišel v Trbovlje odkrivat spomenik trem fašistom, ki so 1. junija 1924 padli v spopadu z rudarji. Vsa Vojvodina ga pozna kot glavnega terorista in nasilneža v časih protiljudskih jugoslovanskih režimov. Po zlomu Jugoslavije je ta dični »jugoslovanski nacionalist« pobegnil nekam v Dalmacijo. Na mah se je z drugim takim vzornim »nacionalistom«, z bivšim orjunaškim velikim četnikom Ilijo Birčaninom, pojavil v Splitu, kjer je bil v službi italijanskega poveljstva in se z italijanskimi avtomobili prevažal po Dalmaciji. V spremstvu fašističnih miličnikov je novačil med prebivalstvom za četniško »vojsko« Draže Mihajlovića. In ko se mu je zlepa in zgrda posrečilo zbrati nekaj prodanih duš in slabičev, je postal četniški »vojvoda« in glavni predstavnik Mihajlovićeve Vrhovne komande za vzhodno Bosno. V tem svojstvu je zagrešil nebroj zločinov nad našimi narodnimi borci. Svoj višek pa je izdajstvo tega bandita, ki je hkrati izdajstvo njegovega vrhovnega načelnika Draže Mihajlovića, doseglo z zgoraj omenjeno pogodbo.

Evo, kaj se je ta okoreli sovražnik ljudstva domenil z Italijani. Pogodba, ki jo je Mihajlovićev poveljnik v vzhodni Bosni sklenil s tujimi okupatorji, ima 14 členov, ki se glase:

Člen 1. Italijanska vojska pristaja na legalizacijo in oskrbovanje še 3000 četnikov v Hercegovini in vzhodni Bosni, in sicer: v trebinjskem srezu 500, v bileškem 500, v gackem 400, v ljubuškem 400, v neve-

sinjskem 400, za javorski bataljon 500 in še 300 ljudi kot ojačenje bosenskega bataljona. Vpoštevajoč italijansko pogodbo s Hrvatsko, ne more biti govora o legalizaciji četnikov v srezih Konjic in Mostar.

Člen 2. V okrepitev dinarske divizije bo italijanska vojska poslala 3000 ljudi, jih opremila in odpremila na ozemlje dinarske divizije. Prav tako bo na svoje stroške dobavila material in orožje za četnike v okraju Metković—Knin.

Člen 3. Italijanska vojska pristaja na legalizacijo 250 žandarjev in 4 oficirjev na ozemlju Hercegovine.

Člen 4. Italijanska vojska pristaja na to, da se iz taborišč izpuste četniki iz Hercegovine, kakor tudi druge osebe, katerih seznam bo sestavil Jevdjević.

Člen 5. Italijanska vojska pristaja na to, da bo preskrbela 25.000 uniform za vse četnike, ki so pod poveljstvom Birčanina.

Člen 6. Italijanska vojska pristaja na to, da dobi Jevdjević za en četniški bataljon dva minometa, 500 min, 800 pušk in 70 avtomatov.

Člen 7. Italijanska vojska bo izpustila dr. Nika Bilokosu in Vidala Kovačevića ter ju dala na razpolago Jevdjeviću.

Člen 8. Italijanska vojska pristaja na to, da se četniški planinski diviziji da na razpolago 300 parov smučí.

Člen 9. Italijanska vojska pristaja na to, da se s četniških legitimacij odstrani hrvatsko besedilo in ostane le italijansko.

Člen 10. Italijanska vojska je sporazumna, da prejema plačo osebno komandant vsakega četniškega odreda, ki jo potem osebno izroči svojim vojakom.

Člen 11. Italijanska vojska se obvezuje, da bo četnikom iz Italije dobavljala suho sadje in marmelado pod pogojem, da bo vse skupaj plačano v italijanskih lirah.

Člen 12. Italijanska vojska ne bo od četnikov zahtevala, da zamenjajo čepice in uniforme.

Člen 13. Na temelju medsebojne pogodbe se kot srbska četniška zona v italijanski interesni sferi računa vse ozemlje vzhodno od črte Stolac—Nevesinje—Kalinovik. V to zono ne sme stopiti noben domobranec ali ustaš.

Člen 14. Četnikom se bo obrok povečal in izenačil z obrokom italijanske vojske.

Tako se glasi ta gnusni dokument mihajlovičevskega izdajstva!

Ni čuda, če so take podlosti človeka, ki za zdaj še zmerom nosi naziv »jugoslovanskega vojnega ministra«, vzbudile največje ogorčenje ne le med narodi Jugoslavije, marveč tudi v inozemstvu. Tudi tistim, ki so še do kraja verjeli, da je Draža Mihajlović s svojimi vojvodi Jevdjevićevega kova voditelj jugoslovanskega vsenarodnega odpora proti tujemu okupatorju, zdaj spregledujejo, da so nasledili nesramni goljufiji krogov okrog ubežne jugoslovanske vlade.

Inozemski tisk se je pričel vse bolj zanimati za Mihajlovićevo stvar. Med glasovi zavezniškega tiska zasluži brez dvoma največjo pozornost članek znane angleškega časnikarja Cunningsa, ki je izšel v

enem izmed najuglednejših angleških dnevnikov, v »News Chronicle«. Pisec pravi med drugim doslovno tole:

»Najnovejša poročila so zelo alarmanтна. Zdaj že nekateri najbolj zagrizeni pristaši Mihajlovića v Angliji priznavajo, da je Mihajlović sklenil pogodbo z Italijani, na podlagi katere ga oni oskrbujejo z orožjem in municijo. Za protiuslugo ne dela Mihajlović nič več in nič manj kakor to, da pomaga Italijanom v boju **proti partizanom, ki se edini zares in uspešno bore proti tujim okupatorjem**. Mihajlović sovraži demokracije in levičarske kroge, ki večidel tvorijo partizanske čete. Po vsem je videti, da hoče Mihajlović pripraviti teren za diktaturo, ki bi bila po vojni vzpostavljena pod njegovim osebnim vodstvom.«

Ob zaključku svojega članka opozarja Cunnings javnost in zavezniške vojaške kroge: »Nikakor in na noben način ne smemo riskirati in seznanjati Mihajlovića s kakršnimi koli vojaškimi načrti zaveznikov.«

Angleški časnikar Cunnings je zgrabil bika za roge. Jasno je povedal, da vodi Mihajlovića pri njegovem izdajstvu sovražstvo do demokracije, katere najiskrenejši prvoboritelji so levičarski krogi. Demokracija — to je vlada ljudstva. Mihajlović sovraži demokracijo in sovraži ljudstvo. Mihajlović je po vsem svojem bistvu fašist, nasprotnik demokracije in ljudske samoodločbe. Zato je popolnoma nemogoče, da bi se ta zarotnik proti pravicam jugoslovanskih narodov

našel na eni črti z ljudstvom; njegovo mesto je med tistimi, ki ljudstvo in njegove pravice sovražijo, med fašisti. Zategadelj tudi ni prav nič čudno, če se je ta svojevrstni »vojni minister« svojevrstne »zavezniške« vlade Slobodana Jovanovića znašel skupaj z italijanskimi okupatorji; nič čudnega ni, če so mu italijanski in nemški fašisti bližji, kakor jugoslovansko ljudstvo, ki se herojsko bori za svojo svobodo, za bratstvo in za enotnost narodov Jugoslavije, za resnično ljudsko in resnično svobodno Jugoslavijo.

Mihajlovičevci streme za vzpostavitev fašistične diktature v povojni Jugoslaviji. Zato se okrog njih zbirajo vsi tisti, ki so v stari Jugoslaviji tvorili glavne oporne stebre protiljudskih diktatur Živkovića in Jevtića, orjunaši, pofovci, četniki in podobna fašistična ali fašizmu naklonjena drhal. Zato je Mihajlović up in nada zbankrotizirane bele garde in vseh bivših opričnikov Stojadinovića in Korošca, ki se nadejajo, da bodo preko mihajlovičevske »modre garde« našli varno pot v okrilje obnovljene stare Jugoslavije, zgrajene na žandarskih bajonetih in policijskih pendrekih.

Stari svet pa je za vekomaj zatopil. Svobodoljubni narodi se bore danes proti fašističnemu trinoštvu v **vseh njegovih pojavnih oblikah**. Zato v novem povojnem redu **svobode, bratstva in enakosti** ne bo prostora za Mihajlovića in njemu enake, zakaj novi svet raste v znamenju bojnega klica: **Smrt fašizmu — svoboda narodu!**

Fašistični imperij je propadel

Te dni so zavezniške angleško-ameriške armade vrgle fašiste z zadnjih postojank v severni Afriki. Padli sta mesti Tunis in Bizerta in s tem je bilo konec Mussolinijevega imperija (cesarstva). Spomnimo se ob tej priliki prav na kratko, po kakšni poti je hodil italijanski narod za svojim Mussolinijem, da je po dvajsetih letih zabredel na rob prepada. Po končani prvi svetovni vojni je italijansko delovno ljudstvo spoznalo, da mu tri leta vojne niso prinesla nobenih koristi, da so imeli profit od vojn samo fabrikanti orožja in druga visoka gospoda, ki ni nikdar videla krvavih bojišč. Ko so se kmetje vrnili s front, so morali prav tako garati na graščinskih veleposestvih kakor pred vojno in življenje delavca po tovarnah se ni v ničemer obrnilo na bolje.

Takrat je pričel italijanski kolon (kmet-tlačan, ki obdeluje graščakovo zemljo na polovino), dvigati svojo stoletja sklonjeno glavo. Terjal je zase graščinska polja po vzgledu ruskih kmetov. Delavci po vsej Italiji so zasedli tovarne in prav malo odločnosti je manjkalo italijanskemu delovnemu ljudstvu, pa bi italijanski kmetje in delavci premagali skupnega sovražnika, domače izkoriščevalce.

In še nekaj je tedaj manjkalo italijanskemu delovnemu ljudstvu. Manjkalo mu je političnega vodstva, ki bi imelo jasen politični načrt, po katerem bi zlahka priborilo ljudstvu pravičnost, svobodo in oblast v državi. Tedanji predstavniki delavstva in kmetov so pa oklevali in niso pobrali oblasti, ki je padla iz rok gospode ter ležala na tleh. Niso se upali prevzeti državne oblasti v svoje roke, kakor je to napravila

1917. leta ruska komunistična stranka, zastopnica kmečkih in delavskih interesov, vodena po silnem duhu Leninovem. Ker tega trenutka ni znalo izkoristiti ljudstvo, ga je izkoristil Mussolini v korist gospode in proti ljudstvu.

Revolucionarno razpoloženje ljudstva je zatrl fašizem. Nekaj tisoč oboroženih, od bankirjev, fabrikantov in grofov najetih kriminalnih (zločinskih) tipov, nekaj skrahiranih gospodov, nekaj pobesnele mestne gosposke mladine, je pričelo ustrahovati vso Italijo. Dušili so delavske štrajke, razbijali delavske in kmečke strokovne organizacije, ubijali so borce za svobodo delovnega ljudstva. Ljudstvo se jih je zballo, namesto da bi udarilo po njih. Tako je zmagal in zavladal fašizem v Italiji.

Mussolini je odpihnil trhli in ohromeli parlamentarizem, proglasil diktaturo fašistične stranke, vzel narodu svobodo govora, tiska, združevanja, skratka vse politične svoboščine in pravice. Fašizem ni razlastil veleposestnikov, ni dal grofovske zemlje kmetom in je pretvoril italijanskega delavca v voljnega sužnja velekapitala.

Pričela se je dolgoletna krvava burka. Da bi odvrnil oči italijanskega ljudstva od domačih graščinskih polj, od domačih tovarn, od revolucije, da bi rešil kapitale bankirjev, fabrikantov, grofov in druge visoke gospode pred delovnim ljudstvom, je obljubil Italijanom pol sveta, če so si ga pripravljene pokoriti z orožjem in nasiljem. Mussolini je zapeljal italijanski narod v krvave imperialistične (osvajalne) vojne, mislil je, da bo brez velikih žrtev premagal razne

svobodoljubne male narode in jih napravil za svoje sužnje.

Takoj, ko je videl, da je zatrl v italijanskem narodu odpor proti novi vojni, ko je vcepil mladini svoje roparske namene, je šel osvajat Afriko. Zavzel je Abesinijo in tako pričel graditi svoj veliki fašistični imperij (kolonialno carstvo), ki naj bi obvladal vse Sredozemsko morje in potisnil staro velesilo Francijo na drugo, podrejeno mesto.

Mussolini sam je bil premajhen, da bi mogel uresničiti svoje požrešne sanje, zato se je zvezal s Hitlerjem. Skupno sta osvajala Španijo, skupno sta kopala v španskih rudnikih dragocene kovine za svoje nove vojne potrebe. In kasneje, ko je Hitler stal pred Parizom, je pričel Mussolini verovati v nepremagljivost nemške železne armade. Napovedal je Franciji vojno, da bi bil deležen plena, dediščine po propali Franciji.

Računal je, da ne bo dolgo, ko bo njegov zaveznik Hitler iz Moskve zagospodoval vsej neizmerni Aziji in tako uničil tudi britansko kolonialno cesarstvo.

Ruski narod pa je velike sanje in račune obeh fašističnih banditov prekrizal. Angleži so vdrli v Abesinijo. Imperij je imel od dne do dne manj zemlje in več grobov. Celo zaostali Abesinci so dokazali Mussoliniju, da nihče ni rad suženj. Izgubljal je kolonijo za kolonijo, dokler ni fašistični imperij padel v morje.

Ostal mu je — sedaj samo še Balkan, toda Balkan je le še na zemljevidu italijanski. Od Grčije preko Albanije do naše Soče bruha Balkan kakor ogromen ognjenik ogenj na Mussolinijeve vojske. Ta ognjenik je zasul že cele italijanske divizije in njegovemu grmenju prisluškujejo tudi množice delovnega ljudstva v Italiji, ki bi se rado otreslo fašizma in zaživel v miru.

Veliki hrvatski pesnik Vladimir Nazor komunistom

Že pred meseci je največji živeči hrvatski pesnik Vladimir Nazor sklenil oditi k partizanom. Človek, ki ima brez dvoma največjo pravico, govoriti v imenu hrvatstva, je spoznal, kje so resnični borci za svobodo hrvatskega naroda in vseh jugoslovanskih narodov.

Takoj po svojem prihodu se je Vladimir Nazor udeležil pokrajinske konference Zveze komunistične mladine za Hrvatsko, kjer je 2. januarja 1945. leta tudi govoril. V svojem govoru je med drugim dejal:

„Govorim kot Hrvat. Vi, junaški komunisti, se borite in delate po komunističnih metodah. To pomeni: boriti se, braniti se, ne se podati! VI STE PRVI, KI LAHKO HRVATSKI NAROD REŠITE iz kočljivega položaja, v katerem se je znašel.“

Vso svojo ljubezen do naše Narodne vojske, do junaških partizanov, je sivolasi pesnik zli v pesmi, ki danes odmevajo po poljih, gozdovih in od skal osvobojenega ozemlja naše jugoslovanske domovine. Nekaj teh pesmi prinašamo v izvirniku.

Pesem tovarišu Titu:

Drug Tito

*Sve, što bilo pod pepelom
na dnu naših srca skrito,
u vatru je razbuktao
drug nam
Tito,
Tito,
Tito.*

*Sve, što teklo kojekuda
svrnu jedno u korito,
pa veliku rijeku stvori
drug nam
Tito,
Tito,
Tito.*

*Naše brašno prosijao
kroz rešeto i kroz sito
pak hljeb novi za nas mijesi
drug nam
Tito,
Tito,
Tito.*

Pesem o rdeči zvezdi:

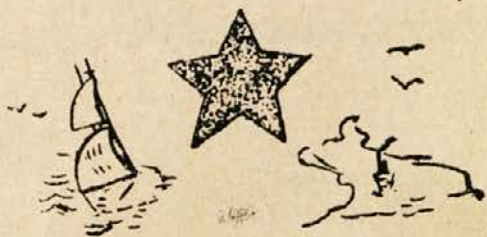
Crvena zvijezda

S Dona, Volge i s Urala
visoko je zatreptala
pa na naše kape pala
zvijezda crvena.

Velika je njena sila.
Sred čela se posadila,
mrak i maglu razpršila
zvijezda plamena.

S Dona, s Volge i s Urala
do jadranskog modrog vala
sve Slavene obasjala
nova Danica.

Na kapi nam sja i blista,
u srcu nam cjeta i lista
rujna, svoježa, rosna i čista
kao ružica.

Pesem o strojnici:

Mitraljeza

Ostavi me Kata,
pa Andja i Reza,
al' me ne ostavi
moja mitraljeza.
Ja ću s njom da sklopim
najvjerniji brak,
samo nek mi pjeva:
„traka! traka! trak!“

O ramenu visi,
na srcu mi spava.
Kad fašiste gonim,
šest mi krila dava.
Njezin gvozd je topal,
njen je teret lak,
a grlo joj klikče:
„traka! traka! trak!“

Moja mitraljeza
zna vrhunce gora
i staže do rijeka
i klance do mora;
odasvuda tjera
crnih vrana grak
njezin uzvik gromki:
„traka! traka! trak!“

»NAPOČIL JE ČAS ODLOČNIH IN TAKOJSNIH
dejanj! Razpihajte plamen nacionalne osvobodilne
vojne proti nemškim in italijanskim okupatorjem!

Pesem o pesti:

Pjesma o pesti

Uz Tita i Staljina,
dva junačka sina,
nas neće ni pakao
smest,
mi dižemo čelo,
mi kročimo smjelo
i čvrsto stiskamo
pest!

Rod prastari svi smo,
A Goti mi nismo;
Slavenstva smo drevnoga
čest;
tko drugčije kaže,
pa kleveče i laže,
osjetit našu će
pest!

Sve prste na ruci,
u jadu i mucu,
partizanska složila
svijest;
pa sad, kad i treba,
do sunca, do neba,
visoko mi dižemo
pest!

POVSOD, KJER ODMEVA NAŠA SLOVANSKA
GOVORICA, organizirajte partizanske odrede in
z orožjem v rokah bijte po hitlerjevskih psih! Ne
verjemite strahopetcem in izdajalcem, ki trdi-
jo, da oborožena borba terja odvišne žrtve. Ne verje-
mite jim, da ste brez moči pred hitlerjevskimi hu-
dodelci! Ne, tisočkrat ne! V oboroženi borbi boste
rešili stotine tisočev ljudi izpod hitlerjevskih rab-
ljev, lakotne smrti in suženjstva. V oboroženi borbi
boste našli najkrajšo pot, ki vodi k izgonu nemških
osvajalcev z rodni slovenskih zemlja!

BRATJE SLOVANI!

RAZVIJAJTE V VSEH SLOVANSKIH DEŽELAH
vsenarodno oboroženo borbo proti hitlerjevskim
okupatorjem!

KREPITE BORBENO NACIONALNO ENOTNOST
in združujte vse poštene ljudi, ki sovražijo faši-
zem, brez ozira na njihovo pokolenje, veroizpoved,
politične poglede. Izganjajte strahopetce in izda-
jalce, podle hitlerjevske hlapce, tiste, ki sejejo
razdor in nezaupanje med slovenske narode. V tem
je jamstvo naše zmage nad sovražnikom!

NEUSMILJENO SE MAŠČUJTE nemškim osvaja-
cem za kri in solze očetov in mater, bratov in se-
ster. Samo tisti je zvest sin svoje domovine, ki se
požrtvovalno bori z mrzkimi okupatorji!

K DEJANJU, K OBOROŽENI BORBI POZIVAMO
vse, ki jim je draga svoboda, državna neodvisnost,
kultura, demokracija! Vse, ki so ponosni, da
nosijo visoko ime človeka svobodne zemlje.«

(Iz resolucije III. Vseslovenskega mitinga v Moskvi,
9. maja 1943.)

